

Emléknapi az érdi elhurcoltakért

A Nyúl utcától a szovjet guláig

Az Isten akarta úgy, hogy a múlt vasárnap megtartott emlékünnepeken a megjelentek végigdideregiék a beszédeket és a koszorúzási ceremóniát, mert így ízelítőt kaptak azokból a zimankós téli napokból, amelyek megkeserítették az érdi, tárnoki, százhalmibattai, sósúti és pusztazámori férfiak és fiatal emberek sorsát, akik éveket töltöttek a szovjet munkatáborokban. Az érdi vásártéren 1945. január 8-án mintegy 4000-5000 személy jelentkezett a helyi parancsnokság felhívására, abban a tudatban, hogy nem bántják őket, és a nyilvántartásba vétel után szabadon távozhatnak.

Az újvárosi Jézus Szíve templomban tartott szentmise után istentisztelet és koszorúzás következett a Kálvin téri református templomban, majd az Elhurcoltak Emlékművénél gyűlekeztek a résztvevők, ahol T. Mészáros András emlékezett a szomorú eseményekre. A polgármester arra emlékeztetett, hogy „az a nemzet, amely nem ismeri a múltját, az nem érti a jelent, és nem látja a jövőt! Mi magyarok hosszú éveken át nem ismerhettük a múltunkat, azután pedig amikor már ismertük, akkor nem mondhattuk ki, nem beszélhettünk róla, nem emlékezhettünk rá”.

– Európa történelme tele van azokkal a példákkal, amelyek azt bizonyítják, hogy amikor az emlékezet, a felelősség, a közösség szolidaritása háttérbe szorul, elindulnak a kitelepítések, s megkezdődik az elhurcolás. Elindul az etnikai, az ideológiai tisztogatás. Ma is vannak események, amelyek kapcsán túl sokáig volt csend. A gyáva-ság, a megalázottság, a szolgál-lelkűség csendje. Mondjuk hát ki nyíltan: az emlékeztetőtől való megfosztás, az emlékezés akadályozása embertelenné tesz, ahogy az elhurcolás, a közösségből kitépés embertelenít – fogalmazott a polgármester.

T. Mészáros András elmondása szerint „ahogy a hazugságból embertelenség válik, úgy az embertelenség mindig hazugsággal kezdődik. Azzal kezdődött 1945. január 8-án is, azt hazudták, hogy adminiszt-

ratív okokból kell összegyűlni az embereknek. A Temesvárig vezető útról csak az értő emlékezet segítségével lehet emberhez méltó módon visszafordulni. Azzal, hogy kimondjuk: megtörtént; azzal, hogy kimondjuk, embertelenség történt; azzal, hogy kimondjuk, vannak felelősök mindezért. És a felelősöket megnevezzük!

T. Mészáros András polgármester mondott ünnepi beszédet

– Végre ki kell mondani: sem egy megszálló, sem egy felszabadító hadseregnek nincs joga megnyomortítani a civil lakosságot. Akkor sem, ha a szovjet, akkor sem, ha más hadseregről van szó. A fegyvertelenek elszá-kítása családjuktól, munkatáborokba zárása, málenkij robot-ra kényszerítése pedig gyáva gazemberség – tette hozzá a polgármester.

Özv. Mendega Istvánné – nővére férjéért gyűjt gyertyát minden évben

Pelsőczy László színművész az egyik túlélő naplójából olvasott fel tanulságos részleteket. A naplóíró 15 évesen hagyta el Magyarországot, és 24 évesen, 1953. november 24-én indult vissza szeretett hazájába, hogy szüleiével együtt ejtsenek örömkönnyekeket a találkozás örömeire. A hazatérők nemzeti színű zászlókkal díszítették fel a mozdonyt még a nagy Szovjetunióban, de értetlenül néztek maguk körül, amikor a Tisza-hídon veszteglő mozdonyról az ÁVH-legények letépték a magyar trikólórt.

Az emlékezők között volt özv. Mendega Istvánné, aki nővére-nek a férje emlékére gyűjtött gyertyát az emlékműnél.

– Nővérem halála órájáig várta a hírt, hogy él a férje, és hamarosan Érdre érkezik. Álma soha nem teljesült, Verba András örökre eltűnt Oroszországban, senki nem tud róla semmit. Évente egyszer alkalom adódik az emlékezésre, és ilyenkor gyertyát gyűjtök minden erőszakkal elhurcolt érdi férfiéért, akiket hiába vártak haza az édesanyák és a feleségek – mondta az idős asszony.

Molnár György asztalosinas volt Érdén a II. világháború ide-jén, amikor egyszer megjelent egy orosz katona, és magával vitte.

– Mit csinált Németországban? – kérdezték tőle.

– Semmit nem csináltam. Soha az életben egyetlen percet sem voltam Németországban – válaszolta.

Nem hitték el egyetlen szavát sem, és hamarosan útnak indították sok társával együtt.

– Kálváriám az érdi Nyúl utcában kezdődött, folytatódott Tatabányával, Győrrel, majd Bruckban rövid pihenő következett, amely idő alatt az ottani szovjet katonai bíróság tíz év Szovjetunióban letöltendő javító-munkára ítélt. Odesszában már igencsak keserű életkörülmények között éltünk, de a legnehezebbek a Krivoj Rogban eltöltött évek voltak, mert fagyban, sárban kellett dolgozni a rézbányában – emlékezett a távoli múlt eseményeire Molnár György.

Romits Antal, az Érdi II. Világháborús Emlékműbizottság elnöke beszédében elmondta, mintegy 4000-5000 férfit hurcoltak el erőszakkal Érdről és az Érd környéki településekről 1945-ben, akik közül sokan nem tértek vissza hazájukba.

– A 16 és 50 év közötti fiatalokra és idősebb férfiakra iszonyatos megpróbáltatások vártak. Gyalog tettük meg a Bajáig tartó 120 kilométeres távolságot, és az út során sokan feladták a küzdelmet, a bánat és a fizikai megerőltetés, a téli hideg megtette hatását, sokan meghaltak útközben – mondta az emlékműbizottság elnöke.

Az elhurcolt férfiakra Temesvárott sem vártak jobb napok, mert az ottani tábor „haláltábornak” is nevezték.

– Volt olyan nap, amikor 300-an haltak meg a táborban – közölte Romits Antal, majd felelevenítette az uráli, a kaukázusi és a szibériai munkatáborok embertelen életét.

A visszaemlékező szerint nagyon sok magyar pihen a végtelen nagy Oroszország ismeretlen sírjaiban, a túlélők pedig fájdalommal gondolnak arra, hogy egykori rabtársaik nem találkozhattak az életben családtagjaikkal, a szeretett édesanyákkal és feleségekkel.

– A lágerben megfogadtam, ha

az Isten jóvoltából még egyszer hazatérhetek Magyarországra, és szűkebb pátriámba, Érdre, akkor addig nem nyugszom, ameddig nem állítok emléket mindazoknak a bajtársaknak, akikkel együtt szenvedtem, de akik nem térhettek már soha vissza Érdre – mondta Romits Antal.

Eszes Vendel érdi polgár

szomorúan állapította meg, „a lelkiismeret, a hazafiság és az önfeláldozás sem tud annyit kiprészelni a 65 ezres lélekszámú városból, hogy megszülessen a II. világháború érdi hősi halottjainak az emlékműve”. Reményét fejezte ki, hogy végre megépül majd Érdén is az emlékmű.

Papp János

Iskola-előkészítő a Hunyadiban!

Idén is megrendezzük az iskola-előkészítő foglalkozásokat a nagy-csoportos óvodások részére, amely lehetővé teszi a gyermekek és szüleik számára, hogy megismerkedjenek az iskolával, a tanítókkal a beiratkozások előtt. A következő tanévben is indul emelt szintű angol–informatika osztály.

Január 16-án pénteken 16.30-kor
Március 20-án pénteken 16.30-kor

Hunyadi Mátyás Általános Iskola, 2030 Érd, Túr u. 5–7.

Alsós munkaközösség

Érdi Városi Polgárőr Egyesület

2030 Érd, Fűtő u. 41.

Ügyfelfogadás: minden hónap

első péntekén 17–18 óra között.

Lakossági bejelentés: 0–24 óráig.

Telefon: 06-30/621-2596

Macsotay Tibor elnök

MAGYAR HÍRLAP

A polgári napilap

Nagyobb méretben
Bővebb tartalommal

BODNÁR VIVIEN

Magadat vállalni kell!

Kiadó: Szabad Tér • 1026 Budapest, Gábor Áron u. 8.
Tel: (1)200-8403 • kfilm@inter.net

Sószoba Rákamentén

Vigyázat! Támadnak a vírusok!

Elkezdődött az iskola/óvoda, beindult a fűtési szezon és azóta folyton köhög, taknyos a gyerek?

Gyógyszer helyett száraz sóterápia, modellezett sóbányaklíma Rákamentén!

Mindenféle eredetű, akut és krónikus légúti tünet, asztma, allergia hatáson kezelése gyermekeknek és felnőtteknek.

1171 Budapest, Berky Lili u. 44. (Pesti úton a Kucorgó térnél)
Tel.: Marosi Móni 30/865-3882

arany-art ékszer kft.

ÓRA ÉK&SZER

a STOP-SHOP-ban
Tel./Fax: 23-365-928

RITMUS PARKOLÓBAN
Tel.: 23-362-980

Nyitva tartás:
H-P: 9-19, Sz: 9-18, V: 10-16-ig

ÁLLANDÓ KEDVEZMÉNYEK
ARANY -10%
EZÜST -10%
ÓRÁK -5%

www.aranyart.hu